

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ОТ ЧЛЕНСТВОТО В ЕС

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ”

Финансиране на малките и средните
предприятия - приоритетно през 2009 година

УВОД

Малките и средните предприятия традиционно отбелязват значителен принос по отношение на редица икономически показатели – те представляват 99 % от всички предприятия в страната, осигуряват около 50 % от заетостта, 68 на сто от оборота и 60 % от добавената стойност на частните предприятия. Едновременно с това в последните години значително нараства дялът на малките и средните предприятия във външнотърговския обмен на страната – в износа техният дял е 54 %, а във вноса той надхвърля 70 %.

Един от основните проблеми пред малките и средните предприятия продължава да бъде *достъпът до финансиране*, който е затруднен поради отсъствие на кредитна история, непосилни обезпечения, сложни и дълги процедури, липса на достатъчно опит. Кредитният бум през последните години доведе до подобряване достъпа на малките и средните предприятия до банково финансиране – лихвите спаднаха, банковите услуги станаха значително по-разнообразни. От друга страна, малките и средните предприятия придобиха повече опит при кандидатстване за финансиране по национални и европейски програми. Намалява данъчната тежест и се създават по-добри условия за финансиране чрез собствени средства. Малките и средните предприятия в България продължават да използват в малка степен външно финансиране (кредити, лизинг, донорски програми, проектно финансиране и т.н.), а разчитат предимно на вътрешни източници, които по правило са по-скъпи, но за сметка на това малките и средните предприятия остават независими от финансиращите институции.

Независимо от постигнатия напредък, българските малки и средни предприятия изостават в редица области, а **липсата на свободен ресурс** за инвестиции в съвременни технологии и оборудване, необходимостта от постигане на съответствие с международно признати пазарни стандарти и изисквания за качество на продуктите, високата енергоемкост на производствения процес, ниската производителност на труда, както и ниското ниво на управленски способности се считат за най-съществените пречки пред развитието на българските малки и средни предприятия.

ПОДКРЕПА ОТ ЕВРОПЕЙСКИТЕ СТРУКТУРНИ ФОНДОВЕ

За разлика от много други източници на финансиране в рамките на ЕС, програмите по линия на Европейски фонд за регионално развитие не се управляват пряко от Комисията, а от националните и регионалните власти. Те също така играят ролята на центрове за контакт по отношение на предложенията за финансиране и избора на проектите.

С цел укрепване и изграждане на конкурентоспособен капацитет на малките и средните предприятия, по линия на Европейски фонд за регионално развитие се финансира дейности в редица области:

1. предприемачество, иновации и конкурентоспособност на малките и средни предприятия;
2. подобряване на регионалната и местна бизнес среда на функциониране на малките и средни предприятия;
3. междурегионално и трансгранично сътрудничество между малките и средни предприятия;
4. инвестиции в човешки ресурси (паралелно с финансиране по линия на Европейския социален фонд).

Оперативните програми са финансово осигурен инструмент за интервенция от страна на държавата, в т.ч. и за подкрепа на малките и средни предприятия. В тях са посочени конкретни цели, очаквани резултати, подкрепени с индикатори за мониторинг и оценка на изпълнението. Същевременно е важно да се отбележи, че процесът по усвояване на средства от европейските фондове протича в синхрон със структурните реформи и национална подкрепа за малките и средни предприятия. Именно по този начин може да се очаква и по-голям ефект и въздействие на фондовете върху икономическия растеж

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ”

Целта на подкрепата в рамките на Оперативна програма „Конкурентоспособност” е да развие потенциала за конкурентно и ефективно производство и бизнес, да допринесе за увеличаване на икономическия ефект и да подпомогне необходимите структурни промени с оглед постигането на устойчив напредък. За изпълнение на тези цели се предвижда подкрепа за развитие на производителността на малките и средни предприятия, както и за развитие на иновациите и новите технологии и за подобряване на бизнес средата.

Финансова помощ

Това са средства, предоставени от Европейския фонд за регионално развитие, и съответно национално съфинансиране с цел изпълнението на одобрен проект, насочен към постигане на определени резултати.

Особено важни са първите два приоритета от Оперативната програма, понеже предвидените процедури са предназначени главно за малки и средни предприятия, като ресурсът, заделен за тях по препоръка на ЕК, е в размер на 80%:

- Приоритетна ос 1: „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности“;
- Приоритетна ос 2: „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда“.

След като е определен максимален интензитет на помощта, остатъкът от допустимите разходи по проекта трябва да бъде финансиран чрез собствени ресурси на кандидата или от източници, които изключват всякаква публична подкрепа.

По различните процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на малки и средни предприятия, отворени през 2008 г., интензитетът на безвъзмездната помощ варира между 60-90 %.

Ето и основните процедури по приоритетните оси по Оперативна програма „Конкурентоспособност“:

- **Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за технологична модернизация в предприятията**

Цел на процедурата: подкрепа за инвестициите в съвременни технологии и оборудване с оглед увеличаване на потенциала за производство и износ на продукти с висока добавена стойност, конкурентоспособни на международните пазари.

Бюджет на процедурата: 97 791 500 лева, от които 85% са средства от Европейския фонд за регионално развитие и 15% от национално съфинансиране.

Бенефициенти: допустимите кандидати са юридически лица или еднолични търговци, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите, които едновременно с това са микро, малки или средни предприятия по смисъла на чл. 3 във връзка с чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия, който е в съответствие с дефиницията за малки и средни предприятия.

- **Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за покриване на международно признати стандарти**

Цел на процедурата: насърчаване въвеждането на системи за управление на качеството и международно признати стандарти в българските предприятия като основен фактор за тяхното конкурентоспособно развитие.

Бюджет по процедурата (публично финансиране) - 19 558 300 лева (10 000 000 евро).

Бенефициенти: юридически лица или еднолични търговци, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, които имат минимум една приключена финансова година преди датата на обявяване началото на процедурата и реализирани нетни приходи от продажби по нея, равни на или надвишаващи 100 000 лева.

- **Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за подкрепа при внедряване в производството на иновативни продукти и предоставяне на иновативни услуги.**

Цел на процедурата: да предостави интегрирана инвестиционна и консултантска подкрепа на българските предприятия в изпълнението на успешни проекти за внедряване в производството и пазарна реализация на иновативни продукти, процеси и услуги.

Бюджет по процедурата (публично финансиране) - **28 359 535 лева** (14,5 млн. евро).

Бенефициенти: юридически лица или еднолични търговци, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите, регистрирани преди 31 декември 2006 г., които имат седалище в България и са пряко отговорни за изпълнението на дейностите по проекта, а не действат в качеството на посредници.

- **Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за подкрепа за създаване и развитие на стартиращи иновативни предприятия.**

Цел на процедурата: да се увеличи броят на успешно стартиралите иновативни предприятия, като се предостави подкрепа в най-рисковата фаза на тяхното развитие, а именно в етапа на разработване на базисния иновативен продукт или процес на фирмата в неговата предпазарна подготовка – до разработването на опитен образец.

Бюджет по процедурата (публично финансиране) - **7 823 320 лева.**

Бенефициенти: стартиращи предприятия, които ще предоставят на пазара, вследствие изпълнението на иновативни проекти по настоящата процедура за безвъзмездна помощ, нови или значително усъвършенствани иновативни продукти и/или иновативни процеси (технологии), като иновативните продукти или процеси трябва да са нови за българския или европейския пазар. Предприятията трябва да отговарят на следните условия:

- Да са еднолични търговци или юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите на Република България;
- Да са регистрирани по съответния ред не по-рано от три години преди датата на кандидатстване по настоящата схема за безвъзмездна помощ;
- Да са малки или средни предприятия, по смисъла на Закона за малки и средни предприятия, в редакцията на закона към момента на подаване на проектното предложение;
- Да са създадени с основна цел разработване и внедряване на конкретната иновация.

Плащания

Процедурите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ предвиждат три варианта на плащане.

Вариант 1 (с авансово плащане и междинни плащания):

Авансовото плащане може да бъде в размер до 20% от общия размер на безвъзмездната финансова помощ. Условие за неговото извършване е предоставянето на банкова гаранция от кандидата, покриваща пълния размер на искания аванс.

Общият размер на аванса и междинните плащания не може да надхвърля 80% от стойността на безвъзмездната финансова помощ. Размерът на балансовото плащане се изчислява след приключване на проекта, одобряване на финалните технически и финансови доклади, като се приспадат сумите по отпуснатите авансови и междинни плащания.

Вариант 2 (само междинни плащания и окончателно плащане):

В този случай бенефициентът първоначално заплаща всички разходи по изпълнение на проекта за определен период. Общият размер на междинните плащания не може да надхвърля 80% от стойността на безвъзмездната финансова помощ. Размерът на окончателното плащане се изчислява след приключване на проекта, одобряване на финалните технически и финансови доклади, като се приспадат сумите по отпуснатите междинни плащания.

Вариант 3 (само балансово плащане):

Балансово плащане в размер на общата стойност на безвъзмездната помощ, изчислена като се приложи процента, посочен в чл. 3.2, към общите сертифицирани от Договарящия орган разходи. То се извършва в срок до 30 работни дни от одобрението на финалния доклад от страна на Договарящия орган, в съответствие с член 2.4 и чл. 2.5 от Приложение II, придружен с искане за плащане, подадено в съответствие с образец на Договарящия орган.

ИНСТИТУЦИОНАЛНО И ПРОЕКТНО ФИНАНСИРАНЕ

Небанковите източници на финансиране предоставят по-свободни условия и поради това са привлекателни за малките и средни предприятия. От друга страна те способстват и за по-лесен достъп до банково кредитиране, т.е., налице са изразени синергични ефекти между различните източници за финансиране.

ПРОЕКТ 100

Инициативата на Министерството на икономиката и енергетиката "Създаване на конкурентоспособни стартиращи фирми", осъществявана съвместно с Програмата на ООН за развитие, популярна като **Проект 100**, навлиза в петата си година. Тя стартира пилотно през 2004 година в областите Видин, Добрич, Силистра и Шумен и през следващите три години бе разширена в Ямбол, Монтана, Сливен, Пазарджик, Велико Търново, Търговище, Стара Загора, Ловеч, Хасково и отново Монтана. С предоставените **4 635 581 лв.** по проекта през изминалите 4 години са създадени фирми от областта на енергийната ефективност, машиностроенето, химическата, хранителната

и леката промишленост, производството на мебели, селския туризъм и в сферата на услугите.

Проектът се финансира със средства от Държавния бюджет на Република България чрез Министерството на икономиката и енергетиката. За 2008 година бюджетът на проекта е **1 778 000 лева** и осигурява **безвъзмездна финансова помощ в размер от 10 000 до 20 000 лева за всяка одобрена бизнес идея**. Кандидатите осигуряват задължителен собствен принос минимум 20% от размера на исканата безвъзмездна помощ под формата на финансови средства и/или материални активи.

Проектът представя лесно приложим модел за подпомагане стартирането и развитието на микро и малки предприятия в страната чрез цялостен подход за подкрепа на този процес, включително предоставяне на безвъзмездна помощ за стартиране на стопанска дейност и финансов лизинг за закупуване на машини и оборудване.

Проектът се изпълнява в области на страната, в които има работещи организации за подкрепа на бизнеса по проект JOBS, които при нужда могат да окажат допълнителна помощ на стартиращите фирми. Тези области са:

- Добрич, Силистра, Шумен и Видин (2004 г.)
- Монтана, Ямбол, Пазарджик и Сливен (2005 г.)
- Велико Търново, Стара Загора и Търговище (2006 г.)
- Ловеч, Монтана и Хасково (2007 г.)
- Плевен, Смолян, Пазарджик и Ямбол (2008 г.)

Очаква се с финансиране 2008 г. по Проекта да бъдат обучени в бизнес умения и бизнес планиране до 320 души и да бъдат създадени около 70 микро и малки фирми, като резултатите ще бъдат представени в края на януари 2009 г.

Допустими разходи от безвъзмездната финансова помощ са:

- за закупуване на материали за ремонт и/или преустройство на помещения/сгради за осъществяване на дейността - до 30% от безвъзмездната финансова помощ; до 50 % - само при осъществяване на хотелиерска дейност;
- за закупуване на машини, съоръжения и оборудване, както и софтуер и други нематериални активи;
- за първоначално закупуване на материали и консумативи - еднократно при стартиране на дейността;
- за обучение и преквалификация на персонала;
- за регистрация на нови продукти/услуги, патенти, лицензи, специализирани консултантски услуги (НАССР, ISO и др.);
- за промоция и реклама на дейността - само за период до 6 месеца от стартиране на дейността - до 10% от безвъзмездната финансова помощ.

НАЦИОНАЛЕН ИНОВАЦИОНЕН ФОНД

Целта на Националния иновационен фонд е да насърчи реализацията на научно-приложни изследователски проекти и технико-икономически проекти, чрез които се внедряват нови или се усъвършенстват продукти, процеси или услуги. Стратегическите цели, които си поставя фондът, са повишаване конкурентоспособността на българската икономика чрез стимулиране на пазарно ориентирани научно-приложни изследвания,

предназначени за индустрията, и създаване на условия за привличане на частни капитали за финансиране на иновации. Една от приоритетните за фонда области е да субсидира част от разходите за придобиване и/или поддържане на права на индустриална собственост за малки и средни предприятия и да субсидира част от приемливите разходи за млади иновативни предприятия.

В конкурсна сесия за финансиране на проект от Фонда може да участва отделно предприятие или няколко предприятия и/или изследователски организации от държави-членки на Европейския съюз. Предприятието, което кандидатства, трябва да е регистрирано в България като търговец по смисъла на Търговския закон.

Типове проекти, допустими за субсидиране от Националния инвестиционен фонд:

- Научно-приложни изследователски проекти, с максимален размер на помощта до 500 000 лева и продължителност на проекта от 12 до 36 месеца;
- Техничко-икономически/предпроектни проучвания, с максимален размер на помощта до 50 000 лева за изследвания и развитие с продължителност на проекта от 6 до 12 месеца.

Допълнителни финансови стимули ползват проекти, предложени от малки и средни предприятия, и проекти, които включват действително сътрудничество между най-малко две независими едно от друго предприятия или предприятие и изследователска организация.

Предвидено е малки и средни предприятия да получават допълнителна субсидия в случай на:

1. Научно-приложни изследователски проекти (промишлени изследвания и експериментално развитие) при наличие на сътрудничество:
  - между предприятия;
  - сътрудничество на предприятие с изследователска организация.
2. Техничко-икономическо (предпроектно) проучване:
  - промишлени изследвания
  - експериментално развитие

ГАРАНЦИОНЕН ФОНД ЗА МИКРОКРЕДИТИРАНЕ

По проекта „Гаранционен фонд за микрокредитиране” банките също предлагат кредити. Например *Банка „Пиреос България”* предоставя кредити за: микропредприятия с персонал до 10 души, кооперации, занаятчии, лица със свободни професии, земеделски стопани, физически лица, които осъществяват или планират да осъществяват някаква дейност. Необходимо е кредитополучателят да поеме социален ангажимент за откриване на нови работни места. Кредитът предоставя оборотни или инвестиционни средства, като максималният му размер е 50 000 лева, а цената му е 3 % + ОЛП за стартиращ бизнес и 4 % + ОЛП за съществуващ бизнес. Сročността е до 3 години за оборотен кредит и до 7 години за инвестиционен. Предвижда се и гратисен

период, а обезпечението е ипотека на недвижим имот или залог на стоки, машини, оборудване или поръчители в размер на 130 % от сумата на кредита.

Форма на проектно финансиране е и т.нар. **рисково финансиране**, което се явява алтернатива на банковото кредитиране. То се използва при високорискови стартиращи предприятия или за предприятия с голям потенциал за растеж. При него не се изисква обезпечение, каквото изискват банките, и се предлага подкрепа с ноу-хау и в управлението на предприятието.

За разлика от рисковото финансиране „**бизнес ангелите**” не търсят мажоритарен контрол над предприятието и предпочитат по-малки инвестиции в повече компании. Те не държат на акционерното дружество и обикновено инвестират в стартиращи предприятия, очаквайки да получат дял между 10 и 20 %. Характерно за „бизнес ангелите” е, че те са „преходно” звено между финансирането с лични средства и с рисков капитал.

Фондовете за рисков капитал в България са относително малко и не всички работят с малки и средни предприятия. Пример за рисково инвестиране на българския пазар е „Аванс екуити холдинг” АД, създаден от финансовата група „Карол”. Едно от направленията, в които фондът инвестира, е индустрията на информационните технологии, особено в стартиращи софтуерни компании, които са малки и средни предприятия. Поради липса на обезпечение, тези компании нямат сигурен достъп до банково кредитиране.

БЪЛГАРСКА БАНКА ЗА РАЗВИТИЕ

Българска банка за развитие е създадена след приемането на специален закон от Парламента на Република България през април 2008 година. Финансовата институция е наследник на Насърчителна банка. Мисията на Българската банка за развитие е да подпомага развитието на българската икономика, като насърчава износа и подкрепя реализацията на икономическата политика на държавата по отношение на микро-, малките и средни предприятия. В момента актуални са следните процедури за финансиране на малки и средни предприятия :

- **Инвестиционно кредитиране на малки и средни предприятия**

Банката предлага кредитиране, насочено към фирми, регистрирани в страната, които отговарят на критериите за малки и средни предприятия, заложен в Закона за малките и средните предприятия, в следните инвестиционни области:

- покупка на земя и сгради;
- обзавеждане на офиси и магазини;
- покупка на машини, оборудване и транспортни средства (включително употребявани);
- покупка на нематериални активи (лицензи, патенти);
- оборотен капитал като част от финансираня инвестиционен проект.

До 75% от стойността на инвестиционния проект могат да бъдат финансирани от програмата за кредитиране на малки и средни предприятия. Размерът на собственото участие във финансирането на проекта следва да бъде минимум 25% (без ДДС) от неговата стойност. Кредитите са с минимален размер 30 000 лв. и максимален размер 400 000 лв. и се предоставят със срок на погасяване от 1 до 4 години с гратисен период до 1 година. За обезпечение на кредита се приемат и активи, които са предмет на инвестиционния проект.

- **Семеен бизнес**

За кредит по тази програма могат да кандидатстват фирми, регистрирани в страната, които отговарят на критериите за малки и средни предприятия (по Закона за малки и средни предприятия). Кандидатстващата фирма трябва да е собственост /изцяло или с мажоритарен дял/ на членове на семейството, като управлението ѝ трябва да се упражнява от тях. Поне един член на семейството трябва да е сред заетите в пряката дейност на фирмата. Допустими са всички икономически ефективни и екосъобразни инвестиции в страната в отраслите: промишленост, енергетика, туризъм, транспорт, търговия, здравеопазване, високи технологии и други.

Предмет на инвестиции могат да бъдат:

- покупка и строителство на промишлени сгради, хотели, офиси, здравни заведения и други;
- обзавеждане на хотели, офиси и други;
- покупка на машини, съоръжения, технологично и офис оборудване, транспортни средства и други;
- покупка на нематериални активи като лицензи и патенти;
- оборотен капитал като част от инвестиционния капитал.

Общата стойност на проекта, с който се кандидатства за кредит, не трябва да е по-малка от **20 000 евро** и по-голяма от **1 000 000 евро** /без ДДС/, като размерът на собствено участие следва да бъде минимум 25% от стойността на финансирувания проект /без ДДС/. Минималният размер на всеки кредит е 15 000 евро, а максималният - 250 000 евро или равностойността им в български лева.

Условия по кредитите - срок от 3 до 10 г. и гратисен период в съответствие със срока на въвеждане в експлоатация на проекта, но не повече от 3 години.

- **Експортно финансиране**

Кредитите по тази процедура са насочени към фирми, регистрирани в страната, които отговарят на критериите за малки и средни предприятия, заложили в Закона за малките и средните предприятия и са с предназначение за финансиране на експорта, като се отпускат за:

- закупуване на суровини и материали (вносни или с местен произход) с цел производство на стоки за износ;
- закупуване на стоки за износ с произход България.

Максималният размер на всеки кредит е 1 000 000 лева, като за кандидатстване се изискват следните документи от кредитоискателите:

- (проекто) договори за износ;
- (проекто) договори за закупуване на стоки/суровини и материали;
- документи за две успешно реализирани експортни сделки: търговски договор, митнически декларации, платежни документи, транспортни документи, сключени застраховки и други.

Кредитите се предоставят със срок на погасяване в зависимост от сроковете на реализация на експортната сделка, но не повече от 18 месеца.

При определени условия банката отпуска кредита при облекчени изисквания за обезпечение (до 85% от сумата на кредита) благодарение на гаранция, издадена от Европейския инвестиционен фонд по многогодишната програма за малки и средни предприятия на Европейската общност.

ЗАЕМИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИНВЕСТИЦИОННА БАНКА

За периода 2008 – 2009 г., Европейската инвестиционна банка е заделила 15 милиарда евро за кредити за малки и средни предприятия като част от общ пакет в размер на 30 милиарда евро за периода 2008 – 2011 г. Тези кредити ще бъдат предоставени чрез посредници от рода на търговските банки. Те са предназначени за инвестиции на малки и средни предприятия в материални и нематериални активи, както и за увеличаване на оборотния им капитал.

Със заем от Европейската инвестиционна банка да бъде допълвано финансирането по еврофондовете за проекти в областта на околната среда и транспорта. Това предвижда споразумение за структурен програмен заем между България и Европейската инвестиционна банка 2007- 2013 г. Споразумението е свързано с изпратено предложение от Европейската инвестиционна банка за отпускане на глобален структурен заем в размер до 700 млн. евро. Средствата са предназначени за подпомагане на съфинансирането на проекти основно по Оперативни програми "Транспорт" и "Околна среда".

СЪВМЕСТНИ ЕВРОПЕЙСКИ РЕСУРСИ ЗА МИКРО, МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ (JEREMIE)

JEREMIE представлява съвместна инициатива на Европейската комисия, Европейския инвестиционен фонд и Европейската инвестиционна банка. Нейната цел е подобряване на достъпа до финансиране на микро до средните предприятия, и по-специално на предлагането на микро кредити, финансиране чрез инвестиции на рисков капитал или гаранции, както и други форми на иновативно финансиране. Ще бъде поставен специален акцент върху подкрепата за наскоро регистрирани компании, трансфера на технологии, фондовете за технологии и иновации и микрокредитирането. Инициатива JEREMIE ще бъде управлявана като неразделен елемент на програмите по

линия на Европейския фонд за регионално развитие, като селекцията на проектите ще се осъществява на съответното национално и регионално равнище.

JEREMIE И ПРИОРИТЕТНА ОС 3 ОТ ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ”

Целта на Приоритетна ос 3 „Финансови ресурси за развитие на предприятията е повишаване инвестиционната активност чрез развитие на финансови инструменти за финансиране на малки и средни предприятия. Предвидените интервенции ще предложат нови възможности на малки и средни предприятия за достъп до рисков капитал в ниши, където традиционното банково кредитиране не достига. Общото индикативно бюджетно разпределение по тази ос е в размер на **200 000 000 евро**. Предвижда се създаването на специализирани финансови инструменти като гаранционни фондове, фондове за рисков капитал и фондове за микрофинансиране, подпомагащи достъпа на малки и средни предприятия до капитал за развитие при достъпни и благоприятни условия. Те ще бъдат особено полезни за групите предприятия, които имат затруднен достъп до традиционното банково финансиране - микро предприятия, стартиращи фирми, включително иновативни, предприятия с недостатъчна бизнес и/или кредитна история и без подходящо като размер и качество обезпечение.

Операциите по Приоритетна ос 3 ще се реализират чрез създаването на Холдинг фонд, който ще се управлява от Европейския инвестиционен фонд (ЕИФ) в съответствие с инициативата JEREMIE. Холдингвият фонд ще се регистрира в България като Дружество със специална цел. Предвиденият бюджет по тази приоритетна ос за срока на програмата е в размер на общо 391 166 000 лв.

Министерство на икономиката и енергетиката и Европейски инвестиционен фонд водят преговори в рамките на Инициативата JEREMIE на Европейската комисия от 2006 г. На 21.06.2007 г. Министерството на икономиката и енергетиката и Европейският инвестиционен фонд подписаха Меморандум за разбирателство за изпълнение на Приоритетна ос 3 на Оперативната програма в рамките на Инициативата. От началото на преговорите през 2006 г. бяха проведени девет кръга преговори и усилена официална кореспонденция, като седем кръга от преговорите бяха проведени в рамките на 2008 г. **Беше постигната договореност с Европейския инвестиционен фонд относно българската позиция, а именно да бъде регистриран Холдинг фонд в рамките на Инициативата JEREMIE като Дружество със специална цел.**

На последния кръг преговори между Министерството на икономиката и енергетиката и Европейския инвестиционен фонд на 16 декември 2008 г. в София беше постигнато взаимно приемливо решение относно модела и цената на изпълнение на Инициативата JEREMIE в България до 2015 г.

Новият модел предвижда Българска банка за развитие да регистрира Дружество със специална цел в България със собствени средства след подписването от Министерството на икономиката и енергетиката и Европейския инвестиционен фонд на едно Рамковото и едно Финансиращото споразумение, Споразумение за холдинг

фонд, Споразумение за акционерите и Писмо за разходите. Едновременно с това Европейският инвестиционен фонд следва да разработи Инвестиционната стратегия 2009 – 2015 г. и Бизнес план за изпълнението на Инициативата в България 2009 – 2010 г. След получаването на оценка на съответствието на Оперативната програма Управляващият орган ще преведе на Европейския инвестиционен фонд сумата от 200 млн. евро съгласно подписаните официални споразумения. Тези средства ще бъдат използвани за капитализация на Дружеството със специална цел, вследствие на което Европейският инвестиционен фонд от името на Управляващия орган, става мажоритарен акционер в Дружеството със специална цел.

Предимството на този модел на реализиране на инициативата е, че той ще доведе до съкратени срокове за стартиране на Инициативата в България, за по-бързото достигане на средствата до българските предприятия, както и ще облекчи процедурата по прехвърляне на всички акции на Дружеството със специална цел към Българска банка за развитие след 2015 г.

Очакваме до края на месец януари 2009 г. постигнатите договорености да бъдат отразени от Дружеството със специална цел като текстове в Рамковото и Финансиращото споразумения, както и другите учредителни документи на холдинговия фонд. Подписването на споразуменията може да се очаква през първото тримесечие на 2009 г. Инвестиционната стратегия и бизнес-планът ще бъдат разработени от Европейския инвестиционен фонд през второто тримесечие на 2009 г. паралелно с регистрацията на Дружеството със специална цел от Българска банка за развитие.

КРЕДИТИРАНЕ НА МСП ОТ ТЪРГОВСКИ БАНКИ

Министерство на икономиката и енергетиката подписа Рамкови споразумения с банковия сектор за полагане на съвместни усилия за стимулиране развитието на предприятията чрез сътрудничество при изпълнението на процедури за безвъзмездна финансова помощ за инвестиции, които се реализират в рамките на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“ 2007-2013 г. Посоченият списък не е окончателен и ще бъде актуализиран след подписване на Рамкови споразумения с други банки (списъкът е подреден по азбучен ред):

ТБ „АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ“ АД

Предлага кредитен продукт, предназначен за инвестиционни проекти, свързани с производствената, складовата и търговската дейност. Средствата могат да бъдат използвани за закупуване на офисни площи, оборудване, технологични съоръжения, машини, транспортни средства и др.

Размер на кредита: максимум до 250 000 евро или 500 000 лева. Финансиране до 100 % от инвестицията без ДДС, без ограничение за самоучастие.

„БЪЛГАРО-АМЕРИКАНСКА КРЕДИТНА БАНКА" АД („БАКБ АД")

Програма за кредитиране на малкия и среден бизнес

- програмата предоставя средносрочни и дългосрочни инвестиционни кредити на малки и средни фирми в различни индустрии с период на погасяване от 6 месеца до 15 години.
- размерът на отпусканите кредити може да достигне 10 000 000 евро.

условията по погасяването на кредита се изготвят индивидуално като се съобразяват с конкретните нужди и бизнес-прогнози за бъдещи парични потоци на кредитополучателя.

„БАНКА ПИРЕОС БЪЛГАРИЯ" АД

Допустими дейности по Оперативна програма "Конкурентоспособност"

- Закупуване на машини и оборудване;
- Реновация и/или рехабилитация на сгради и помещения;
- Сертифициране по ISO и/или въвеждане на CE маркировки;
- Въвеждане на енергоспестяващи технологии;
- Внедряване на иновации (напр. инвестиционна подкрепа за внедряване на иновативния продукт или процес и др.)

Новият кредит за малък и среден бизнес на "Банка Пиреос България" представлява кредит за оборотни средства във вид на овърдрафт по разплащателна сметка до 50 000 лева. Кредитът е необезпечен и се отпуска в размер от 5 000 до 50 000 лева или до 10% от нетните продажби за последната отчетна година. Лихвата по кредита е плаваща и се формира на базата на основния базов лихвен процент на банката и надбавка от 5,5%. Срокът на кредита е едногодишен с опция за подновяване след неговото изтичане. Специален бонус към кредита е безплатното издаване на бизнес дебитна карта без заплащане на такса обслужване за първата година.

"СОСИЕТЕ ЖЕНЕРАЛ ЕКСПРЕСБАНК" АД

Societe Generale Експресбанк предлага инвестиционни кредити за проекти, които ще бъдат подкрепени от средства от присъединителни програми и структурни фондове на ЕС. Банката финансира следните проекти по Оперативните програми на ЕС:

- разходи по подготовката на проекта;
- обща инвестиция на проекта;
- ДДС разходи, свързани с проекта.